

Accessibility

WCAG 2 onderzoek
www.barendrecht.nl, www.albrandswaard.nl en
www.ridderkerk.nl
Niveau AA

Utrecht, 9 september 2019
Stichting Accessibility

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Ondersteuning	2
Onderzoeksgegevens	3
Onderzoekscores	3
Scope van het onderzoek	3
Aantal pagina's van de steekproef.....	4
Evaluatiemethode	4
Toegepaste norm	4
Gebruikte technieken	4
Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning	4
User Agents (web browsers).....	4
Samenvatting	5
Principe 1: Waarneembaar	6
Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven.....	6
Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media	7
Richtlijn 1.3: Aanpasbaar	13
Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar	18
Principe 2: Bedienbaar	24
Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijke	24
Richtlijn 2.2: Genoeg tijd	25
Richtlijn 2.3: Toevallen	27
Richtlijn 2.4: Navigeerbaar.....	28
Principe 3: Begrijpelijk	33
Richtlijn 3.1: Leesbaar	33
Richtlijn 3.2: Voorspelbaar	34
Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer	37
Principe 4: Robuust	42
Richtlijn 4.1: Compatibel.....	42
Bijlage: Pagina's in de steekproef van het onderzoek	45

Inleiding

Dit rapport beschrijft in hoeverre uw website voldoet aan WCAG 2.0, niveau AA. In de managementsamenvatting treft u een terugkoppeling aan van de hoofdzaken uit het onderzoek en de mogelijke vervolgstappen op basis hiervan.

WCAG staat voor Web Content Accessibility Guidelines. Dit zijn de internationale richtlijnen voor toegankelijkheid van webcontent. De richtlijnen zijn opgedeeld in vier principes (Waarneembaar, Bedienbaar, Begrijpelijk en Robuust). Elke richtlijn is vervolgens opgedeeld in een of meerdere meetbare succescriteria. Omdat WCAG techniek-onafhankelijk is opgesteld kan hiermee de toegankelijkheid van alle content op het web worden gemeten.

De beschrijving van enkele succescriteria zijn in dit rapport ingekort. Volledige beschrijvingen zijn te vinden in de [WCAG documentatie](#). Hoewel deze norm duidelijk genoeg is om onderzoeken goed te kunnen uitvoeren, kan de beoordeling van succescriteria op detailniveau de komende tijd veranderen. Zo is het mogelijk dat door voortschrijdend inzicht iets dat nu is afgekeurd, bij een volgende inspectie wordt goedgekeurd en vice versa.

In dit rapport worden slechts voorbeelden gegeven van aangetroffen problemen; dit is echter geen compleet overzicht. Omdat het onderzoek uit een steekproef bestaat, kan het zijn dat een probleem niet gesignaleerd wordt. Het kan dan wel bij een volgend onderzoek worden opgemerkt.

Wanneer verbeteringen worden doorgevoerd, dient u er rekening mee te houden dat hierdoor nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan. In het rapport geven we bij ieder succescriterium een algemene toelichting, zodat u kennis heeft over de verschillende type problemen die zich kunnen voordoen.

Ondersteuning

Heeft u naar aanleiding van dit rapport inhoudelijke vragen, dan kunt u contact met ons opnemen via 030 - 23 98 270 of toetsing@accessibility.nl. Vermeldt u hierbij alstublieft de datum van het onderzoek (9 september 2019).

Heeft u behoefte aan meer (structurele) ondersteuning bij het toegankelijk maken van uw digitale dienstverlening, neemt u dan contact op met onze relatiemanager Ellen van Latum (06 24 64 24 95).

Onderzoeksgegevens

Type rapport	WCAG 2 niveau AA
Rapport versie	1.0
Opdrachtgever	BAR Organisatie
Onderzoeksdatum	9 september 2019

Onderzoekscores

	Niveau A	Niveau AA	Totaal
Waarneembaar	6 / 9	3 / 5	9 / 14
Bedienbaar	8 / 9	2 / 3	10 / 12
Begrijpelijk	2 / 5	5 / 5	7 / 10
Robuust	1 / 2	0 / 0	1 / 2
Totaal	<u>17 / 25</u>	<u>10 / 13</u>	<u>27 / 38</u>

Scope van het onderzoek

- Alle pagina's op www.barendrecht.nl
- Alle pagina's op www.albrandswaard.nl
- Alle pagina's op www.ridderkerk.nl
- Formulieren op dienstverlening.bar-organisatie.nl
- Afsprakenmodule op afspraken.bar-organisatie.nl

Tussen haken staat de motivering om een gedeelte al dan niet mee te nemen. Zie voor meer informatie, hoofdstuk 2 van de evaluatiemethode.

Aantal pagina's van de steekproef

17 (zie de bijlage voor de volledige steekproef)

Evaluatiemethode

Deze inspectie is uitgevoerd op basis van de evaluatiemethode (<http://www.drempelvrij.nl/waarmerk-2/wcag-20/evaluatiedocument>). Bij deze methode hanteren wij de uitzonderingen zoals beschreven in artikel 1, lid 4 van de [Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps](#). De uitzonderingen staan beschrijven op [DigiToegankelijk](#).

Toegepaste norm

[EN 301 549](#) (PDF, 1,9 Mb). Deze norm bevat integraal [WCAG 2.0](#).

Gebruikte technieken

Er is bij dit onderzoek vanuit gegaan dat [alle door W3C uitgebrachte technieken](#) ondersteund zijn door toegankelijkheid en dus gebruikt mogen worden.

Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning

Gangbare webbrowsers en hulpapparatuur.

User Agents (web browsers)

Bij dit onderzoek zijn de volgende webbrowsers gebruikt:

- Mozilla Firefox 69
- Google Chrome 76
- Microsoft Edge 44
- Internet Explorer 11

Samenvatting

Uit het toegankelijkheidsonderzoek naar de websites van de drie gemeentes is gebleken dat de toegankelijkheid van de websites al heel erg goed is. Dit blijkt uit meerdere aspecten. Zo hebben alle pagina's duidelijke paginatitels. Ook is (bijna) alles goed met het toetsenbord te bedienen. Ook alle links naar andere pagina's hebben een duidelijke linktekst.. Zo zijn al heel veel goede implementaties gezien. Complimenten hiervoor. Toch zijn er ook nog een aantal (kleine) problemen gevonden. Zo zijn nog niet alle formulieren helemaal goed toegankelijk. De foutmeldingen en instructies kunnen nog beter. Ook hebben nog niet alle afbeeldingen een goede alternatieve tekst. Ook zijn nog problemen gevonden met het gebruik van semantiek in de HTML-code. Zo zijn nog een aantal problemen gevonden. Deze staan allemaal benoemd en uitgewerkt verderop in dit rapport bij de succescriteria.

Principe 1: Waarneembaar

Informatie en componenten van de gebruikersinterface moeten toonbaar zijn aan gebruikers op voor hen waarneembare wijze

Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven

Lever tekstalternatieven voor alle niet-tekstuele content, zodat die veranderd kan worden in andere vormen die mensen nodig hebben, zoals grote letters, braille, spraak, symbolen of eenvoudiger taal.

Succescriterium 1.1.1 (niveau A): Niet-tekstuele content

Alle niet-tekstuele content die aan de gebruiker wordt gepresenteerd, heeft een tekstalternatief dat een gelijkwaardig doel dient, behalve voor de hierna vermelde situaties.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.barendrecht.nl/> staat linksboven een logo. Dit logo heeft geen alternatieve tekst. Een logo is informatief en moet dus altijd een alternatieve tekst hebben. Bijvoorbeeld 'Logo Gemeente Barendrecht'. En met het title-attribuut van de link is het dan helemaal duidelijk. Dit geldt ook voor <https://www.ridderkerk.nl/>. Op <https://www.albrandswaard.nl/> is het wel goed gedaan.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

In het PDF document <https://www.barendrecht.nl/mgd/files/Aanvraagformulier%20beeindiging%20GPP%20Barendrecht.pdf> staat bovenaan een logo van de gemeente Barendrecht en rechts ook een afbeelding met de tekst "Gemeente Barendrecht". Deze zijn niet getagged en worden nu dus genegeerd door hulpsoftware. Deze zijn functioneel en moeten dus ook getagged worden en voorzien worden van een alternatieve tekst.

Uitleg van dit succescriterium

Alle belangrijke niet-tekstuele content zoals afbeeldingen, knoppen en formulier invoervelden, moeten een tekstueel alternatief of naam hebben. Dan kan de voorleessoftware van blinde bezoekers die informatie namelijk voorlezen. Voor sommige niet-tekstuele content, zoals video en audio, zijn aparte succescriteria (1.2.1 tot en met 1.2.5). Voor succescriterium 1.1.1 hoeft daarom alleen een beschrijvende naam boven die content geboden te worden.

Voor informatie over CAPTCHA, zie het desbetreffende artikel op onze website: www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/captcha

Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media

Lever alternatieven voor op tijd gebaseerde media.

Succescriterium 1.2.1 (niveau A): Louter-geluid en louter-videobeeld (vooraf opgenomen)

Voor media met vooraf opgenomen louter-geluid en vooraf opgenomen louter-videobeeld is het volgende waar, behalve als de audio of video een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Dit succescriterium heeft betrekking op alles wat alleen geluid is (dus zonder beeld) of alleen videobeeld (dus zonder geluid). Hiervoor dient een volledig uitgeschreven tekst te worden geboden, zodat dezelfde informatie ook voor dove en blinde bezoekers beschikbaar is. Bij alleen videobeeld mag ook een geluidspoor worden geboden, waarmee alle visuele informatie aan blinde bezoekers wordt voorgelezen.

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.2 (niveau A): Ondertiteling voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle vooraf opgenomen audiocontent in gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Voor alle gesproken tekst en andere belangrijke geluiden in een video dient ondertiteling geboden te worden. Op die manier is de informatie ook beschikbaar is voor bezoekers die doof of slechthorend zijn. Er is een uitzondering, waarbij geen ondertiteling geboden hoeft te worden: als concreet is aangegeven dat de video een media-alternatief is voor de tekst op de pagina én de video ook niet meer informatie geeft dan die tekst.

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.3 (niveau A): Audiodescriptie of media-alternatief (vooraf opgenomen)

Er wordt een alternatief voor op tijd gebaseerde media of audiodescriptie van de vooraf opgenomen videocontent geleverd voor gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Video's dienen pas per 23 september 2020 volledig toegankelijk te zijn. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele of auditieve beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/specifiekessituaties-en-uitzonderingen/geluid-bewegend-beeld-en-filmpjes>.

Op pagina <https://www.albrandswaard.nl/verhuizing-doorgeven> staat een YouTube video. Deze video heeft geen audiodescriptie of media-alternatief. Audiodescriptie is

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

een (extra) audiospoor waarin verteld wordt wat erin beeld te zien is. Het gaat hier niet alleen om teksten en logo's die in beeld komen, maar ook alle andere belangrijke visuele informatie die nodig is om de video te begrijpen. Een media-alternatief kan een transcript zijn; dit is een uitgeschreven tekst waarin staat wat er in beeld te zien en te horen is. Bijvoorbeeld in de video in het begin het logo en de titel 'Verhuizen' die in beeld komen. En bijna aan het eind het logo van Digid en de tekst 'online aanvragen'.

Uitleg van dit succescriterium

Audiodescriptie is gesproken tekst die is toegevoegd aan het standaard audiospoor om belangrijke visuele details te beschrijven, die niet vanuit het standaard audiospoor alleen te begrijpen zijn. Vaak kan audiodescriptie in een videospeler aan of uit worden gezet. De audiodescriptie is belangrijk voor blinde bezoekers, die niet kunnen zien wat in beeld gebeurt/verschijnt.

Voor succescriterium 1.2.3 (niveau A) zijn twee uitzonderingen, waarbij geen audiodescriptie nodig is:

1. Er wordt een uitgeschreven transcript geboden. Dit transcript dient alle informatie in de video (dus beeld en geluid) in de juiste volgorde bevatten.
2. Als concreet is aangegeven dat de video een media-alternatief is voor de tekst op de pagina én de video ook niet meer informatie geeft dan die tekst.

LET OP: bovenstaande uitzonderingen gelden niet voor succescriterium 1.2.5 (niveau AA).

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.4 (niveau AA): Ondertitels voor doven en slechthorenden (live)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle live audiocontent in gesynchroniseerde media.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voor alle gesproken tekst en andere belangrijke geluiden in een live video dient ondertiteling geboden te worden. Het doel van dit succescriterium is om mensen die doof of slechthorend zijn in staat te stellen live video's te bekijken.

Succescriterium 1.2.5 (niveau AA): Audiodescriptie (vooraf opgenomen)

Er wordt een audiodescriptie geleverd voor alle vooraf opgenomen videocontent in gesynchroniseerde media.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Video's dienen pas per 23 september 2020 volledig toegankelijk te zijn. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele of auditieve beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/specifiekesituaties-en-uitzonderingen/geluid-bewegend-beeld-en-filmpjes>.

Op pagina <https://www.albrandswaard.nl/verhuizing-doorgeven> staat een YouTube video. Deze video heeft geen audiodescriptie. Audiodescriptie is een (extra) audiospoor waarin verteld wordt wat erin beeld te zien is. Het gaat hier niet alleen om teksten en logo's die in beeld komen, maar ook alle andere belangrijke visuele informatie die nodig is om de video te begrijpen. Bijvoorbeeld in de video in het begin het logo en de titel 'Verhuizen' die in beeld komen. En bijna aan het eind het logo van Digid en de tekst 'online aanvragen'.

Dit is hetzelfde als bij succescriterium 1.2.3, maar voor dit succescriterium is het niet langer toegestaan om een uitgeschreven tekst aan te bieden, maar is een audiodescriptie verplicht.

Uitleg van dit succescriterium

Audiodescriptie is gesproken tekst die is toegevoegd aan het standaard audiospoor om belangrijke visuele details te beschrijven, die niet vanuit het standaard audiospoor alleen te begrijpen zijn. Vaak kan audiodescriptie in een videospeler aan of uit worden gezet. De audiodescriptie is belangrijk voor blinde bezoekers, die niet kunnen zien wat in beeld gebeurt/verschijnt.

In tegenstelling tot succescriterium 1.2.3 (niveau A), is er voor succescriterium 1.2.5 (niveau AA) geen uitzondering mogelijk en dient altijd audiodescriptie geboden te worden (indien nodig).

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Richtlijn 1.3: Aanpasbaar

Creëer content die op verschillende manieren gepresenteerd kan worden (bijvoorbeeld eenvoudiger lay-out) zonder verlies van informatie of structuur.

Succescriterium 1.3.1 (niveau A): Info en relaties

Informatie, structuur, en relaties overgebracht door presentatie kunnen door software bepaald worden of zijn beschikbaar in tekst.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.barendrecht.nl/contact> staat een tabel. Hier staan in de eerste kolom rijkoppen. Deze zijn in de table opgemaakt met het strong-element. Dit moet opgemaakt worden met het th-element, zodat voorleessoftware het op de juiste manier kan doorgeven.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> bij stap 1 als er bijvoorbeeld gekozen wordt voor 'ID-kaart aanvragen' verschijnt er een lightbox. Hier staan visueel koppen in maar deze zijn opgemaakt met strong-elementen. Dit moet met <h1-6> elementen zodat de structuur ook duidelijk is voor mensen die voorleessoftware gebruiken. Ook de opsommingen missen goede semantische HTML.

Bij stap 2 staat het label 'Tijd' boven een aantal selectievelden voor 'Ochtend', 'Middag' en 'Avond' om een tijd voor een afspraak te kiezen. Dit label is niet aan deze velden gekoppeld. Dit kan opgelost worden door een fieldset om de velden voor de tijd te plaatsen en 'Tijd' als legend te gebruiken in de fieldset. De velden voor de tijd hebben geen aparte labels, maar het title-attribuut lost dit op.

Bij stap 3 in het formulier is het label 'Aanhef' gekoppeld aan de radiobutton 'Dhr.' en niet aan de radiobutton 'Mevr.'. Dit kan problemen opleveren omdat voorleessoftware bij de radiobutton 'Dhr.' nu 'Aanhef' kan voorlezen in plaats van 'Dhr.'. Dit kan opgelost worden door een fieldset te gebruiken met als legend 'Aanhef'.

Op pagina <https://www.albrandswaard.nl/onderwerpen-A-Z> staat een lijst met onderwerpen welke netjes opgemaakt is als lijst maar ook als koppen. Als er geen tekst onderstaat is het geen kop. Dus dit is niet juist.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD staat een formulier. Op de eerste pagina staat een koptekst "Toelichting" die er ook visueel uit ziet als een kop. Deze tekst is echter niet opgemaakt met een headerelement (bijvoorbeeld een h2 element).

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Alle kantoorbestanden die na 23 september 2018 op een digitaal kanaal worden geplaatst moeten toegankelijk zijn op het moment dat de betreffende website of mobiele app aan de wetgeving moet voldoen. Dat is voor bestaande websites 23 september 2020, websites die ná 23 september 2018 zijn gebouwd dienen al op 23 september 2019 te voldoen. Het is echter wel aan te raden om de gevonden problemen tijdig op te lossen. Bezoekers met een visuele beperking hebben hier waarschijnlijk last van.

Let op: documenten voor actieve administratieve processen dienen altijd toegankelijk te zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan een document met een formulier om een paspoort of vergunning aan te vragen.

Organisaties die zich beroepen op deze uitzondering, dienen in de toegankelijkheidsverklaring aan te geven welke maatregelen ter verbetering zijn genomen, welke alternatieven er worden geboden en wanneer wel aan de verplichting zal worden voldaan. Zie voor de volledige uitleg <https://www.digitoegankelijk.nl/beleid/inhoud-die-niet-toegankelijk-hoeft-te-zijn/kantoorbestandsformaten>.

In het PDF document <https://www.barendrecht.nl/mgd/files/Aanvraagformulier%20beëindiging%20GPP%20Barendrecht.pdf> staat bovenaan pagina 1 een belangrijke koptekst met de tekst "Verzoek beëindiging Gehandicaptenparkeerplaats". Deze is als artefact opgenomen en is dus niet zichtbaar voor hulpsoftware. Deze tekst moet getagged worden als een koptekst.

Daarnaast worden ook tabellen gebruikt voor de layout van bepaalde informatie. Dit is niet fout, maar kan beter. Niet alle gebruikte tabellen zijn namelijk datatabellen. Bijvoorbeeld de laatste tabel met adresinformatie. Hiervoor kunnen beter geen tags gebruikt worden voor een tabel.

Uitleg van dit success criterium

Alle informatie die visueel wordt overgedragen, dient ook tekstueel of semantisch (in betekenisvolle code) te worden overgedragen. Op deze manier kan de informatie ook aan blinde bezoekers worden voorgelezen. Let in het bijzonder op het volgende:

Gebruik correcte lijstmaak, namelijk <ul> voor ongeordende lijsten en <ol> voor geordende lijsten. Maak lijstitems op met <li> elementen. Gebruik <dl>, <dt> en <dd> voor definitielijsten.

Maak alle koppen correct op, namelijk met <h1> tot en met <h6> elementen. Gebruik <caption> voor de kop van een tabel en <legend> voor de kop van een groep (<fieldset>) formulervelden.

Gebruik <table> voor datatabellen. Maak rij- en kolomkoppen op met <th> en datacellen met <td>. Voeg zo nodig het attribuut scope of de attributen id en headers toe om associaties te maken. Zeer eenvoudige datatabellen van 2 kolommen, zonder kolomkoppen hebben geen rijkoppen nodig.

Bied namen aan invoervelden en groepeer bij elkaar horende velden. Zie voor meer informatie ons artikel: www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 1.3.2 (niveau A): Betekenisvolle volgorde

Als de volgorde waarin content wordt gepresenteerd van invloed is op zijn betekenis, kan een betekenisvolle leesvolgorde door software bepaald worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Content dient in een betekenisvolle volgorde in de broncode te staan. De voorleessoftware van blinde bezoekers kan de informatie dan correct voorlezen. Een voorbeeld waarbij dit verkeerd gaat: wanneer op een vraagteken-icoon wordt geklikt, verschijnt visueel naast het icoon een uitleg. Deze informatie staat in de broncode echter onderaan de pagina en niet direct onder het icoon. Hierdoor kan de informatie niet direct worden voorgelezen aan blinde bezoekers.

Voor HTML-pagina's is de leesvolgorde te testen door de website zonder stylesheets te bekijken. In Firefox kan dit door in het menu te gaan naar: Beeld - Paginastijl - Geen Stijl.

Succescriterium 1.3.3 (niveau A): Zintuiglijke eigenschappen

Instructies die geleverd worden om content te begrijpen en te bedienen zijn niet alleen afhankelijk van zintuiglijke eigenschappen van componenten zoals vorm, omvang, visuele locatie, oriëntatie of geluid.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Wat niet helemaal fout is, maar wat wel beter kan is het volgende.

In het formulier op https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD staat op een aantal plaatsen bij een tekstlabel de aanvulling "Maak een keuze, klik rechts op het pijltje". Dit pijltje is alleen visueel aanwezig, maar in de code en ook bij het voorlezen door hulpsoftware wordt nergens melding gemaakt van een pijltje. Iemand die blind is kan hierdoor in verwarring raken als hij of zij een pijltje zoekt om op te klikken. Die is er niet namelijk. Het pijltje hoort bij het select element en verschijnt automatisch om aan te geven dat er meerdere keuzes zijn en dat de keuzelijst uitgeklaapt kan worden. De voorleessoftware geeft dit ook aan (dat er een keuzelijst is). In plaats van "Klik rechts op het pijltje" kan dan beter iets worden toegevoegd als "Maak een keuze, kies uit de lijst". Dan houd je het neutraal en niet afhankelijk van plaats of vorm en je zegt hetzelfde. Door de 'lijst' te noemen geef je al een hint dat er een lijst is.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Daarnaast hoef je niet op het pijltje te klikken. Als je op het veld zelf klikt verschijnt ook de keuzelijst. Je laat mensen dus ook nog klikken op iets kleins terwijl dat helemaal niet nodig is. Voor sommige mensen is het lastig om op iets kleins te klikken (slechtzienden, mensen met een motorische beperking, enz.).

Uitleg van dit succescriterium

Instructies mogen niet alleen afhankelijk zijn van vorm, omvang, locatie, oriëntatie of geluid. Meer toelichting:

Vorm:

Denk aan bijvoorbeeld een legenda: informatie door stippellijnen, driehoeken etc. dient ook tekstueel overgebracht te worden.

Omvang:

Bijvoorbeeld: hoe groter een zoekwoord getoond wordt, hoe meer resultaten er voor zijn. Die informatie dient ook tekstueel te worden overgebracht.

Locatie:

'Links vind je gerelateerde artikelen' is bijvoorbeeld niet te begrijpen voor blinde bezoekers, tenzij 'gerelateerde artikelen' ook bovenaan die lijst met artikelen staat.

Symbolen en iconen:

Bied altijd een goed tekstueel alternatief, zodat de informatie ook aan blinde bezoekers kan worden voorgelezen (zie ook succescriterium 1.1.1)

Geluid:

Dit komt niet vaak voor. Denk bijvoorbeeld aan geluid dat aangeeft dat een quizvraag goed is beantwoord. Deze informatie dient ook tekstueel te worden geboden.

Uitleg van dit success criterium

Oriëntatie:

Dit komt ook niet vaak voor. Denk aan bijvoorbeeld een icoon dat schuin een andere betekenis heeft, dan rechtopstaand.

Voor eisen met betrekking tot kleur zie Richtlijn 1.4.

Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar

Maak het voor gebruikers gemakkelijker om content te horen en te zien, waaronder scheiding van voorgrond en achtergrond.

Succescriterium 1.4.1 (niveau A): Gebruik van kleur

Kleur wordt niet als het enige visuele middel gebruikt om informatie over te brengen, een actie aan te geven, tot een reactie op te roepen of een visueel element te onderscheiden.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> bij stap 1 als er bijvoorbeeld gekozen wordt voor 'ID-kaart aanvragen' verschijnt er een lightbox. In de lopende tekst staan links. Deze zijn alleen door kleur herkenbaar. Maak ook gebruik van vorm om de links herkenbaar te maken in de lopende tekst, bijvoorbeeld door te onderstrepen.

Uitleg van dit success criterium

Als informatie alleen wordt overgebracht door kleurverschillen, dan kan deze informatie mogelijk niet waargenomen worden door slechtziende of kleurenblinde bezoekers. Het is daarom van belang dat de informatie ook op een andere, niet-kleurafhankelijke manier wordt overgebracht.

Uitleg van dit success criterium

Voorbeelden:

- Zorg dat een link niet alleen door middel van een ander kleurgebruik herkenbaar is als link, maar tevens door onderstreping of een andere visuele hint.
- Bied informatie over de verkeerd ingevulde formulervelden niet alleen door middel van kleur (“de rode velden zijn verkeerd ingevuld”), maar ook tekstueel.

Dit succes criterium richt zich specifiek op kleurperceptie. Andere vormen van perceptie worden behandeld in Richtlijn 1.3 inclusief softwarematige toegang tot kleur en andere codering van visuele presentatie.

Succescriterium 1.4.2 (niveau A): Geluidsbediening

Als een geluidswaergave op een webpagina automatisch meer dan 3 seconden speelt, is er of een mechanisme beschikbaar om de geluidswaergave te pauzeren of te stoppen, of er is een mechanisme beschikbaar om het geluidsvolume onafhankelijk van het overall systeemvolume te regelen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit success criterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Omdat blinde bezoekers met voorleessoftware de website laten voorlezen, kan geluid dat automatisch afspeelt zeer storend zijn. Het beste is om geluid nooit automatisch te laten afspelen. Als dit toch wordt gedaan, zorg er dan voor dat het geluid binnen 3 seconden stopt of dat het gestopt/gepauzeerd kan worden met

Uitleg van dit success criterium

een knop aan het begin van de pagina. Een knop om het volume zachter te zetten of helemaal uit is ook een goede oplossing.

Succescriterium 1.4.3 (niveau AA): Contrast (minimum)

De visuele weergave van tekst en afbeeldingen van tekst heeft een contrastverhouding van ten minste 4,5:1, behalve in de volgende gevallen:

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Er is een contrast switch aanwezig, waarmee het contrast van de gehele website veranderd kan worden. Als deze functie is geactiveerd is bij de onderzochte webpagina's het contrast grotendeels in orde. Onderstaand nog een aantal problemen die optreden in de hoogcontrast versie van de websites.

Op pagina <https://www.barendrecht.nl/> staat een zoekveld met placeholder. De placeholder tekst heeft een te laag contrast van 3,9:1. Dit moet minimaal 4,5:1 zijn omdat mensen die slechtziend zijn moeite kunnen hebben om tekst te lezen als het contrast van de tekst op de achtergrond te laag is. Dit komt op meerdere pagina's voor.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> staat bij stap 1 in het invulveld een placeholder tekst. Deze tekst heeft een te laag contrast van 2,8:1. Dit geldt voor alle placeholder teksten op de pagina.

Op pagina <https://www.barendrecht.nl/paginabestaatniet> heeft de zwarte tekst 'Ga naar de homepage' op de zwarte button een contrast van 1:1.

Op onderstaande pagina's bij sommige vragen staat een blauw rondje met wit vraagteken voor meer informatie of een blauw icoon voor agenda. Deze hebben een te laag contrast van 2,5:1.

https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/Contactformulieren/Klacht_over_handelen_gemeente_of_ambtenaar_BD
https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/Contactformulieren/Klacht_over_handelen_gemeente_of_ambtenaar_BD

Uitleg van dit succescriterium

Het doel van dit succescriterium is om voldoende contrast te bieden tussen de tekstkleur en de achtergrondkleur, zodat de tekst goed kan worden gelezen door kleurenblinde of slechtziende bezoekers.

Met het gratis programma Contrast Analyser is het mogelijk om het contrast te meten. Meer informatie: www.accessibility.nl/kennisbank/tools/kleurcontrast.

Succescriterium 1.4.4 (niveau AA): Herschalen van tekst

Behalve voor ondertitels voor doven en slechthorenden en afbeeldingen van tekst, kan tekst zonder hulptechnologie tot 200 procent schalen zonder verlies van content of functionaliteit.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.barendrecht.nl/> bij het zoomen naar 200% met een resolutie van 1024x768 zijn de twee knoppen weg voor 'Facebook' en 'Twitter'.

Op pagina <https://www.barendrecht.nl/zoeken?trefwoord=bouw> zijn sommige inhoudelijke teksten onder de resultaten korter dan op de normale pagina. Dit is verlies van content.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.albrandswaard.nl/> is onder het kopje 'laatste nieuws' de tekst onder het tweede plaatje ingekort.

Uitleg van dit succescriterium

Voor slechtziende bezoekers is het belangrijk dat de tekst op een pagina moet kunnen worden vergroot tot 200%. Zorg ervoor dat hierbij geen informatie ontbreekt. Bijvoorbeeld wanneer tekst buiten een kader valt en daardoor niet meer te lezen is of wanneer deze buiten beeld komt te staan, zonder dat gescrold kan worden.

De pagina's kunnen eenvoudig tot 200% ingezoomd worden in Google Chrome (Windows) bij een resolutie van 1024 x 768.

Succescriterium 1.4.5 (niveau AA): Afbeeldingen van tekst

Als de gebruikte technologieën de visuele weergave tot stand kunnen brengen, wordt tekst gebruikt in plaats van afbeeldingen van tekst om informatie over te brengen, behalve in de volgende gevallen:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voor bezoekers met een visuele beperking is het belangrijk dat tekst met HTML wordt geplaatst en niet op afbeeldingen. Tekst in HTML is namelijk met een eigen

Uitleg van dit success criterium

stylesheet naar wensen op te maken. In een eigen stylesheet kies je bijvoorbeeld voor- en achtergrondkleur, lettertype of lettergrootte, zodat de tekst aangepast wordt aan jouw wensen.

Een manier waarop dit eenvoudig kan worden getest, is door alles op de webpagina te selecteren (CTRL + a / Cmd + a). Doordat alles geselecteerd wordt, is direct te zien welke tekst op afbeeldingen staat en welke in HTML.

Principe 2: Bedienbaar

componenten van de gebruikersinterface en navigatie moeten bedienbaar zijn.

Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijke

Maak alle functionaliteit beschikbaar vanaf een toetsenbord.

Succescriterium 2.1.1 (niveau A): Toetsenbord

Alle functionaliteit van de content is bedienbaar via een toetsenbordinterface zonder dat afzonderlijke toetsaanslagen aan tijd gebonden zijn, behalve als de onderliggende functie een invoer vereist die afhangt van het pad dat de gebruiker aflegt en niet alleen van de eindpunten.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> is het logo van de gemeente een link naar de homepage. Als met het toetsenbord genavigeerd wordt, kan de focus niet op deze link komen en dus niet bediend worden, omdat de link een tabindex van -1 heeft.

Uitleg van dit succescriterium

Alle functionaliteit op de website dient bediend te kunnen worden met het toetsenbord.

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website alleen te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes) om door de website te navigeren.

Succescriterium 2.1.2 (niveau A): Geen toetsenbordval

Als de toetsenbordfocus met de toetsenbordinterface verplaatst kan worden naar een component van de pagina, dan kan de focus ook met alleen de toetsenbordinterface weer van dat component weg worden bewogen, en, als er meer nodig is dan de standaard pijl- of tabtoetsen of andere standaard methoden om de focus te verplaatsen, dan wordt de gebruiker geïnformeerd over de manier waarop de focus kan worden verplaatst.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Het mag nooit zo zijn dat een bezoeker "vast" komt te zitten, wanneer hij of zij met het toetsenbord navigeert. Denk bijvoorbeeld aan een menu, waar men niet meer uit kan 'tabben'.

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website enkel te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes in een formulier) om door de website te navigeren.

Richtlijn 2.2: Genoeg tijd

Geef gebruikers genoeg tijd om content te lezen en te gebruiken.

Succescriterium 2.2.1 (niveau A): Timing aanpasbaar

Voor elke tijdslimiet die door de content wordt ingesteld geldt ten minste een van de volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Als een bezoeker beperkt de tijd heeft om iets te lezen of de doen op de pagina, dient de mogelijkheid geboden te worden om de tijd uit te zetten, aan te passen (tot ten minste tien keer de standaard tijdperiode) of te verlengen (minstens tien keer). Dit succescriterium is vooral belangrijk voor blinde en cognitief beperkte bezoekers. Let in het bijzonder op:

Formulieren:

Als de sessie binnen een bepaalde tijd verloopt, dient deze te kunnen worden uitgezet, aangepast of verlengd.

Banners, sliders, scrollende content:

Beweging moet kunnen worden gepauzeerd, zodat de bezoeker de tijd heeft om de informatie te lezen / functionaliteit te bedienen.

Refresh:

Voorkom dat de pagina automatisch ververscht na een bepaalde tijd.

Dit succescriterium moet in samenhang met Succescriterium 3.2.1 worden beschouwd, dat limieten stelt aan veranderingen van content of context als gevolg van een gebruikersactie.

Succescriterium 2.2.2 (niveau A): Pauzeren, stoppen, verbergen

Voor alle bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende informatie gelden alle volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende content, kan bezoekers afleiden bij het gebruik van de rest van de pagina. Voorkom dit type content of bied de mogelijkheid om de beweging te stoppen of te pauzeren.

Voor eisen gerelateerd aan knipperende of flitsende content zie Richtlijn 2.3.

Richtlijn 2.3: Toevallen

Ontwerp content niet op een manier waarvan bekend is dat die toevallen veroorzaakt.

Succescriterium 2.3.1 (niveau A): Drie flitsen of beneden drempelwaarde

Webpagina's bevatten niets wat meer dan drie keer flitst in enige periode van één seconde of de flits is beneden de algemene flits- en rodeflitsdrempelwaarden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voorkom sterk flitsende content. Dit kan epilepsie aanvallen veroorzaken bij sommige bezoekers.

Richtlijn 2.4: Navigeerbaar

Lever manieren om gebruikers te helpen navigeren, content te vinden en te bepalen waar ze zijn.

Succescriterium 2.4.1 (niveau A): Blokken omzeilen

Er is een mechanisme beschikbaar om blokken content die op meerdere webpagina's worden herhaald te omzeilen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat blinde bezoekers en toetsenbordgebruikers blokken herhalende content kunnen overslaan, zodat zij direct bij de hoofdcontent kunnen komen. Denk bij blokken herhalende content aan alles dat zich op meerdere pagina's herhaalt: menu's, een zoekveld, logo etc. De beste manier om het overslaan van herhalende content mogelijk te maken, is door bovenaan de pagina een skiplink te bieden die direct naar de hoofdcontent leidt. Zorg ervoor dat de link zichtbaar wordt, wanneer deze met het toetsenbordfocus ontvangt. Zie onze website als voorbeeld: www.accessibility.nl

Succescriterium 2.4.2 (niveau A): Paginatitel

Webpagina's hebben titels die het onderwerp of doel beschrijven.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Bied een duidelijke, beschrijvende titel voor webpagina's. Gebruik hiervoor in HTML het title element. Een goede titel is belangrijk voor bezoekers met verschillende beperkingen. Het biedt een belangrijk hulpmiddel bij het navigeren door de website; men weet direct waar een pagina over gaat.

Succescriterium 2.4.3 (niveau A): Focus volgorde

Als een webpagina sequentieel genavigeerd kan worden en de navigatiesequenties hebben invloed op de betekenis of het gebruik, dan krijgen focusbare componenten de focus in de juiste volgorde waardoor betekenis en bedienbaarheid behouden blijft.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Zorg dat de tabvolgorde door webpagina's logisch is, wanneer men met het toetsenbord navigeert. Als bijvoorbeeld een lightbox wordt geopend, dient de toetsenbordfocus direct in de lightbox te komen en dient niet uit de lightbox getapt te kunnen worden, voordat deze is afgesloten. Een ander voorbeeld: een knop met 'Meer opties' klappt uit, de opties verschijnen eronder. Als echter verder wordt getapt, is de eerste optie niet het eerstvolgende item dat toetsenbordfocus ontvangt.

Succescriterium 2.4.4 (niveau A): Linkdoel (in context)

Het doel van elke link kan bepaald worden uit enkel de linktekst of uit de linktekst samen met zijn door software bepaalde linkcontext, behalve daar waar het doel van de link een dubbelzinnige betekenis zou kunnen hebben voor gebruikers in het algemeen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Bied een duidelijke linktekst, die aangeeft waar de link naartoe verwijst. Wees voorzichtig met links als 'klik hier' en 'lees verder'. Deze zijn alleen toegestaan, wanneer de omliggende context voldoende extra toelichting biedt. Denk hierbij aan de zin waar de link in staat of de kolomkop in een tabel. Het beste is echter om de linktekst zelf duidelijk genoeg te maken, zodat een blinde bezoeker direct weet waar een link naartoe verwijst, wanneer hij van link naar link 'springt'.

Succescriterium 2.4.5 (niveau AA): Meerdere manieren

Er is meer dan één manier beschikbaar om een webpagina binnen een verzameling webpagina's te vinden, behalve wanneer de webpagina het resultaat is van, of een stap in, een proces.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat iedere pagina op de website op minstens twee verschillende manieren te bereiken is. Bijvoorbeeld door naast de standaard navigatie tevens een zoekveld of sitemap te bieden. Een uitzondering is een formulier of test die uit meerdere stappen bestaat: de stappen na de eerste pagina hoeven niet op een

Uitleg van dit successcriterium

andere manier bereikbaar te zijn. Dit successcriterium helpt bezoekers met verschillende type beperkingen om content op de website te kunnen vinden.

Succescriterium 2.4.6 (niveau AA): Koppen en labels

Koppen en labels beschrijven het onderwerp of doel.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit successcriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

De koppen en labels (in een formulier) dienen altijd een goede beschrijving te bieden van het doel of onderwerp. Dit is belangrijk voor bezoekers met verschillende beperkingen: goede koppen en labels zijn essentieel om de content (snel) te kunnen begrijpen. Blinde bezoekers kunnen bijvoorbeeld een overzicht opvragen van alle koppen op de pagina en op die manier snel een beeld krijgen van de inhoud.

Voorbeeld: een kop als "Meer informatie" kan een betere beschrijving krijgen. Bijvoorbeeld "Meer informatie over voorleessoftware".

Succescriterium 2.4.7 (niveau AA): Focus zichtbaar

Elke gebruikersinterface die met een toetsenbord te bedienen is, heeft een bedieningswijze waarbij de indicator van de toetsenbordfocus zichtbaar is.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

De focus is op veel plaatsen in Chrome, Firefox, Internet Explorer en Edge moeilijk zichtbaar. Bij inzoomen ben je soms helemaal het spoor bijster.

In Chrome en in Edge is de focus op de keuzeknoppen bij "Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties" niet te zien.

Bij een lage resolutie verschijnt er een menu knop (met 3 strepen). Als je het menu opent kan je met Shift+Tab terugtabben. Omdat het menu open blijft staan in dit geval, kan je niet meer zien waar je bent.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat altijd visueel zichtbaar is waar de toetsenbordfocus zich bevindt, wanneer met het toetsenbord wordt genavigeerd.

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website enkel te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes in een formulier) om door de website te navigeren.

Principe 3: Begrijpelijk

Informatie en de bediening van de gebruikersinterface moeten begrijpelijk zijn.

Richtlijn 3.1: Leesbaar

Maak tekstcontent leesbaar en begrijpelijk.

Succescriterium 3.1.1 (niveau A): Taal van de pagina

De standaard menselijke taal van elke webpagina kan door software bepaald worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Geef de belangrijkste taal van pagina's aan, zodat voorleessoftware van blinde bezoekers de informatie op de pagina correct kan voorlezen.

Voor HTML pagina's dient de taal aangegeven te worden met een 'lang' attribuut:
<html lang="nl">

Gebruik op XHTML pagina's zowel het xml:lang als het lang attribuut:
<html xml:lang="nl" lang="nl">

De taalcodes voor veelgebruikte talen: Engels: "en" of "en-US", Duits: "de", Frans: "fr", Fries: "fy". Zie voor overige taalcodes: <http://xml.coverpages.org/iso639a.html>

Succescriterium 3.1.2 (niveau AA): Taal van onderdelen

De menselijke taal van elke passage of zin in de content kan door software bepaald worden, behalve waar het gaat om eigennamen, technische termen, woorden van onbepaalde taal en woorden of zinsdelen die deel zijn gaan uitmaken van het jargon van de onmiddellijk omringende tekst.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Wanneer ergens een andere taal wordt gebruikt dan de basistaal van de pagina (zie succescriterium 3.1.1), dient hiervoor in de code een taalwisseling te worden aangegeven. Dan kan voorleessoftware van blinde bezoekers die informatie op de juiste manier voorlezen. Het gaat bij dit succescriterium om zinsdelen of zinnen. Voor 1 woord hoeft geen taalwisseling aangegeven worden. Als een heel menu een andere taal heeft, dient hiervoor wel een taalwisseling te worden aangegeven.

Voor HTML pagina's dient de taalwisseling aangegeven te worden met een 'lang' attribuut. Bijvoorbeeld:

```
<p>Hieronder volgt de informatie in het Engels:</p>
```

```
<p lang="en">First, there is...</p>
```

Gebruik op XHTML pagina's zowel het xml:lang als het lang attribuut:

```
<p xml:lang="en" lang="en">First, there is...</p>
```

De taalcodes voor veelgebruikte talen: Engels: "en" of "en-US", Duits: "de", Frans: "fr", Fries: "fy".

Richtlijn 3.2: Voorspelbaar

Maak het uiterlijk en de bediening van webpagina's voorspelbaar.

Succescriterium 3.2.1 (niveau A): Bij focus

Als een component de focus krijgt, dan veroorzaakt dat geen contextwijziging.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat geen grote wijzigingen plaatsvinden, wanneer onderdelen van de interface toetsenbord focus krijgen (dus wanneer er nog niet op wordt geklikt). Denk aan bijvoorbeeld links, knoppen en formulier invoervelden.

Succescriterium 3.2.2 (niveau A): Bij input

Verandering van de instelling van een component van de gebruikersinterface veroorzaakt niet automatisch een contextwijziging tenzij de gebruiker geïnformeerd is over het gedrag vóór het gebruik van dit component.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> bij stap 1 'Activiteit(en)' staat een selectievenster om een activiteit te selecteren. Als er een activiteit wordt geselecteerd, bijvoorbeeld 'ID-kaart aanvragen', verschijnt er een lightbox met daarin informatie. Dit is een contextwijziging: de focus wordt verplaatst naar de knop 'OK' in de lightbox. Dit kan desoriënterend zijn voor gebruikers, vooral blinden. Een oplossing kan zijn om van te voren te waarschuwen dat er een lightbox verschijnt of om de informatie alleen te tonen via de knop 'Toon benodigdheden'.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg ervoor dat geen grote wijzigingen plaatsvinden, wanneer iets ingevoerd of veranderd wordt in een formulier invoerveld.

Voorbeelden van grote wijzigingen: de pagina ververst, er wordt een nieuw venster geopend of de pagina verandert zodanig, dat deze een andere betekenis heeft gekregen.

Succescriterium 3.2.3 (niveau AA): Consistente navigatie

Navigatiemechanismen, die op meerdere webpagina's binnen een verzameling webpagina's herhaald worden, komen elke keer dat ze worden herhaald in dezelfde relatieve volgorde voor, tenzij een verandering wordt geïnitieerd door de gebruiker.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg voor een consistente navigatie: toon menu's, links en zoekvelden die op meerdere pagina's voorkomen altijd op dezelfde plaats.

Succescriterium 3.2.4 (niveau AA): Consistente identificatie

Componenten die dezelfde functionaliteit hebben binnen een verzameling webpagina's worden consistent geïdentificeerd.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Een onderdeel van de interface, dient altijd met dezelfde naam te worden aangeduid. Let er bijvoorbeeld op dat een contactpagina in het menu niet de ene keer 'contact' en de andere keer 'vraag stellen' wordt genoemd.

Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer

Help gebruikers om fouten te vermijden en ze te verbeteren.

Succescriterium 3.3.1 (niveau A): Fout identificatie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt, dan wordt het onderdeel waar de fout zit geïdentificeerd en de fout wordt tekstueel aan de gebruiker meegedeeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD begint een formulier bestaande uit meerdere stappen. Als één van de verplichte velden niet wordt ingevuld komt een melding boven het formulier te staan en bij het invoerveld zelf. De melding geeft de naam van het veld weer met aanvullend de instructie "Vul deze vraag in om verder te gaan". Deze geeft niet een fout aan en dit is dus geen goede foutmelding. Prima als aanvullende instructie, maar in basis moet er eerst aangegeven worden wat er niet goed is gegaan. Dat ontbreekt nu nog. De kleur rood doet vermoeden dat het om een foutmelding gaat, maar deze informatie mag niet alleen van kleur afhankelijk zijn en moet ook in tekst worden uitgedrukt.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Dit probleem doet zich ook voor bij het formulier op pagina https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD en op pagina https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MIJ/Aanmeldformulier_wijkteam_Barendrecht.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg voor goed identificerende foutmeldingen, wanneer een formulier niet kan worden verstuurd. Verwijs tekstueel naar het invoerveld dat niet correct is ingevuld. Vermijd woorden als 'dit veld is verkeerd ingevuld'. Voor blinde bezoekers is het namelijk beter om concreet de naam van het veld te noemen.

Zie voor meer informatie ons artikel over formulieren:
www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 3.3.2 (niveau A): Labels of instructies

Als de content gebruikersinvoer vereist, dan worden labels of instructies geleverd.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> moet bij stap 2 een datum worden ingevuld. Het format voor deze datum staat in de placeholder tekst in het invoerveld. Deze instructie moet buiten het veld komen te staan, zodat de instructie niet verdwijnt als een gebruiker gaat typen. Bij stap 3 in dit formulier is dit op een goede manier gedaan bij het veld voor geboortedatum.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD bij het invullen van je gegevens (stap 3) staat er achter het label 'Voorletter(s)' een vraagteken voor meer informatie (instructies). Deze informatie is 'Vul uw voornamen in'. Dit is verwarrend. Is het nu voorletters of voornamen? Dit moet eenduidig en consistent zijn.

Op pagina <https://www.albrandswaard.nl/afvalscheidingsstation> staat onderaan een vraag ("Is deze pagina naar wens"). Hieronder staan twee knoppen. Als op de "nee" knop wordt geklikt verschijnt een extra formulier om in te vullen. De tekstlabels voor de invoervelden staan nu als placeholder teksten in de velden. Als iemand iets gaat invullen zijn de tekstlabels daarmee weg. Dat is niet de bedoeling. Er moeten altijd zichtbare (!) labels blijven staan, ook als het formulier al is ingevuld.

Uitleg van dit succescriterium

Bied bij formulier invoervelden duidelijke labels en instructies, zodat het voor alle bezoekers duidelijk is wat ingevuld dient te worden. Instructie dienen zowel voor ziende bezoekers als voor blinde bezoekers te achterhalen zijn.

Zie voor meer informatie ons artikel over formulieren:

www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 3.3.3 (niveau AA): Foutsuggestie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt en suggesties voor verbetering bekend zijn, dan worden de suggesties aan de gebruiker geleverd, tenzij dit de beveiliging of het doel van de content in gevaar zou brengen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Indien mogelijk is het goed om suggesties te bieden, wanneer een formulier verkeerd is ingevuld. Probeer naast een goed identificerende foutmelding (zie succescriterium 3.3.1), dus ook een suggestie ter verbetering te bieden. Dit mag een algemene suggestie zijn.

Bijvoorbeeld: "controleer of het e-mailadres het volgende formaat heeft: naam@domein.nl".

Een concretere suggestie: een suggestie als: "bedoelde u de plaats 'Leiden'?", als 'Lieden' is ingevoerd. Hoewel dit heel goed is, hoeven suggesties uiteraard niet altijd zo concreet geboden te worden.

Succescriterium 3.3.4 (niveau AA): Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens)

Voor webpagina's die wettelijke verplichtingen of financiële transacties voor de gebruiker uitvoeren, die, door de gebruiker te beheren gegevens in gegevensopslagplaatsen verwijderen of wijzigen, of die antwoorden van de gebruiker verzenden, geldt ten minste één van de volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Zorg voor foutpreventie bij formulieren voor wettelijke verplichtingen, financiële transacties, het aanpassen van persoonsgegevens in een database of het doorgeven van testuitslagen. Bied gebruikers bijvoorbeeld voor het uiteindelijke versturen van zo'n formulier de mogelijkheid om de gegevens te controleren en aan te passen.

Principe 4: Robuust

Content moet voldoende robuust zijn om betrouwbaar geïnterpreteerd te kunnen worden door een breed scala van user agents, met inbegrip van hulptechnologieën

Richtlijn 4.1: Compatibel

Maximaliseer compatibiliteit met huidige en toekomstige user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

Succescriterium 4.1.1 (niveau A): Parsen

In content die geïmplementeerd is met opmaaktalen hebben elementen volledige begin- en eindtags, zijn elementen genest volgens hun specificatie, bevatten elementen geen dubbele attributen en zijn alle ID's uniek, behalve waar de specificatie deze eigenschappen toelaat.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Webpagina's moeten kunnen parsen. Oftewel, de pagina mag geen grammaticale fouten bevatten. Er wordt gecontroleerd op:

- Volledige en correcte begin- en eindtags. Bijvoorbeeld: `<td>tekst</td>`
- Elementen dienen op het juiste niveau (de juiste plaats) weer te worden afgesloten. Een fout voorbeeld: `<ul><li>lijstitem</ul></li>`

Uitleg van dit success criterium

In bovenstaande voorbeeld had `</li>` gebruikt moeten worden vóór `</ul>`

- Gebruik geen dubbele attributen. Bijvoorbeeld: `<img title="tekst" title="tekst" />`
- Zorg ervoor dat de waarden van id attributen uniek zijn voor die pagina. Op 1 pagina mag een id-waarde dus slechts 1 keer voorkomen.

We raden aan om pagina's te valideren. Hierbij wordt op meer zaken gecontroleerd dan voor dit succes criterium vereist is. Als een pagina valideert, kan in ieder geval met zekerheid gesteld worden dat de hierboven genoemde problemen niet voorkomen. De officiële W3C validator: validator.w3.org.

Het is ook mogelijk om meerdere webpagina's tegelijkertijd in een keer te valideren. Zie hiervoor: www.htmlhelp.com/tools/validator/batch

Succescriterium 4.1.2 (niveau A): Naam, rol, waarde

Voor alle componenten van de gebruikersinterface (inclusief, maar niet uitsluitend voor formulierelementen, links en door scripts gegenereerde componenten), kunnen de naam (name) en rol (role), door software bepaald worden; toestanden (states), eigenschappen (properties) en waarden (values) die door de gebruiker ingesteld kunnen worden kunnen door software bepaald worden; en kennisgeving van veranderingen in deze items is beschikbaar voor user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht/> bij stap 1 als er bijvoorbeeld gekozen wordt voor 'ID-kaart aanvragen' verschijnt er een lightbox. De sluitknop heeft geen goede naam. De tekst staat er wel, maar deze is niet beschikbaar voor hulpsoftware.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg ervoor dat de naam en rol van onderdelen van de interface door software te begrijpen zijn. Zo is bijvoorbeeld bij `<a href="http://www.accessibility.nl">Homepage Accessibility</a>` de rol: link en de naam: 'Homepage Accessibility'. Wanneer echter een afbeelding wordt gebruikt (met JavaScript klikbaar gemaakt) in plaats van een "`<a href=...`", zou de rol niet te achterhalen zijn door software en kan bijvoorbeeld aan blinde bezoekers niet worden voorgelezen dat het hier een link betreft.

Voor formulier invoervelden dienen ook de toestanden, eigenschappen en/of waarden door software bepaald te kunnen worden. Dit kan verkeerd gaan, wanneer JavaScript op een foutieve manier wordt toepast.

Meer informatie over het aangeven van de naam, rol, waarde en toestand van HTML elementen: www.w3.org/TR/2012/NOTE-WCAG20-TECHS-20120103/H91

Bijlage: Pagina's in de steekproef van het onderzoek

- <https://www.barendrecht.nl/>
- https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MOR/Melding_openbare_ruimte_BD
- <https://www.albrandswaard.nl/>
- <https://www.ridderkerk.nl/>
- https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/Contactformulieren/Klacht_over_handelen_gemeente_of_ambtenaar_BD
- https://dienstverlening.bar-organisatie.nl/Barendrecht/Formulieren/MIJ/Aanmeldformulier_wijkteam_Barendrecht
- <https://afspraken.bar-organisatie.nl/Internetafspraken/Barendrecht>
- <https://www.barendrecht.nl/mgd/files/Aanvraagformulier%20beeindiging%20GPP%20Barendrecht.pdf>
- <https://www.barendrecht.nl/zoeken?trefwoord=bouw>
- <https://www.albrandswaard.nl/afvalscheidingsstation>
- <https://www.albrandswaard.nl/basisregistratie-persoonsgegevens-wijzigen>
- <https://www.albrandswaard.nl/verhuizing-doorgeven>
- <https://www.ridderkerk.nl/nieuws>
- <https://www.ridderkerk.nl/losloopgebieden-honden>
- <https://www.ridderkerk.nl/subsidies>
- <https://www.albrandswaard.nl/onderwerpen-A-Z>
- <https://www.barendrecht.nl/paginabestaatniet>